

Arbeids- og sosialdepartementet
postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
15/201 - 3

Dato
13.03.2015

Høring - utkast til forskrifter om allmenngjøring av tariffavtaler i transportbransjen

Det vises til brev fra Tariffnemnda av 12. januar 2015 vedrørende utkast til forskrift om allmenngjøring av bussbransjeavtalen og godsbilavtalen.

Aktører som opererer i Norge skal konkurrere på like vilkår og skal ikke ha konkurransefortrinn som følge av uakseptable lønns- og arbeidsvilkår sammenliknet med normen i norsk arbeidsliv. Allmenngjøring av tariffavtaler kan være et virkemiddel for å sikre det. Men allmenngjøring er også et direkte inngrep i lønnsdannelsen fra myndighetenes side som kan ha konsekvenser for arbeidsmarkedets funksjonsmåte også utover virkningene på sosial dumping.

Holden III-utvalget (NOU 2013: 13) drøftet nye utfordringer for lønnsdannelsen som følge av stor arbeidsinnvandring og peker på allmenngjøringsinstituttets rolle i å motvirke svært lave lønninger i en del bransjer. Samtidig peker utvalget på at ordningen har noen problematiske sider, bl.a. at den kan øke kostnadsnivået for enkelte virksomheter. Myndighetene og partene bør derfor løpende vurdere om allmenngjøringsordningen fungerer tilfredsstillende.

Etter departementets vurdering er det viktig at allmenngjøringsordningen framstår som et effektivt virkemiddel med bred oppslutning blant arbeidslivets parter.

At det avdekkes lønsvilkår for utenlandske arbeidstakere som er lavere enn tariffestet lønn, innebærer ikke nødvendigvis at lønsvilkårene er dårligere enn for andre norske arbeidstakere. Det vil bl.a. avhenge av avtaledekningen i bransjen. Særlig i bransjer

med liten avtaledekning, kan allmenngjøring bidra til at lønnsnivået for uorganiserte bedrifter øker, også for norske arbeidstakere. Samtidig betyr høyere lønnsnivå isolert sett lavere lønnsomhet. Det vil redusere etterspørselen etter både norske og utenlandske arbeidstakere, både fra eksisterende og potensielt nye bedrifter. Det kan særlig ramme arbeidstakere med lav produktivitet.

Økt internasjonalisering særlig etter EU-utvidelsen i 2004 har gjort Europa til et felles transportområde. Det har gitt noen særlige utfordringer for transportsektoren fordi den er betydelig mer mobil enn andre bransjer som opplever økt konkurranse fra utenlandske aktører og arbeidstakere. Samtidig er transportsektoren svært fragmentert. Det er store forskjeller i størrelse på bedrifter, antall ansatte, tariffdekning mv. mellom turbuss og godsbil og også innenfor hvert av områdene. Et gjennomgående trekk er dårlig kvalitet og store mangler i relevant statistikk. Tariffnemnda bør være særlig oppmerksom på begrensingene statistikken setter når den skal vurdere om allmenngjøring er et målrettet tiltak for de problemene som er avdekket. Dette er særlig aktuelt i den grad problemene er knyttet til useriøsitet, herunder ulovlig kabotasje.

Erfaringsmessig krever allmenngjorte avtaler at det er nødvendig å styrke kontrollen for etterlevelse. Arbeidstilsynet har fått et stadig større ansvar og det er innført ulike tiltak for å ansvarliggjøre aktørene (solidaransvar) mv. Strukturen i transportsektoren innebærer at allmenngjøringsvedtak i denne sektoren kan bli særlig vanskelig å kontrollere og følge opp. Tariffnemnda peker selv på dette i høringsbrevet. Muligheten til å kontrollere og følge opp evt. avtaler, bør etter departementets vurdering tillegges stor vekt i Tariffnemndas arbeid. Myndighetene har også andre virkemidler mot urimelig lavtlønnskurransse og ulovlige forhold, herunder kontrollordninger under både Arbeidstilsynet, politiet og skatteetaten. En bør også vurdere tiltak og erfaringer fra andre europeiske land i denne sammenhengen.

Med hilsen

Knut Moum e.f.
Ekspedisjonssjef

Tonje Lauritzen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

